

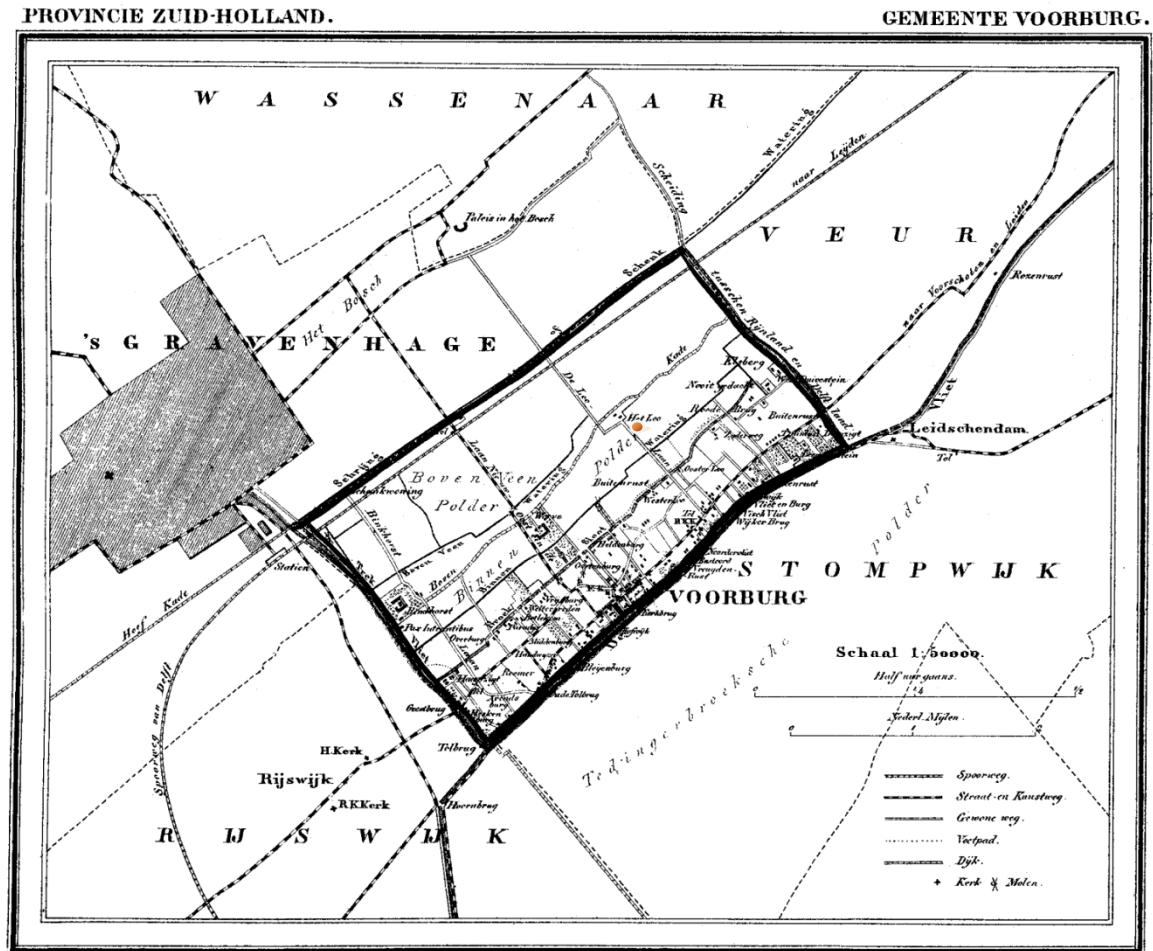
Geschreven door Mies/Maria van Santen:

Een geschiedenis van Essestein tussen ongeveer 1810 en 1880

Essestein was nabij "het Loo" (midden van de kaart, zie oranje stip).

Afbeelding is uit Kuypers Atlas van 1866.

In het laatste gedeelte van deze geschiedenis zijn de locaties nader gespecificeerd op basis van kadastrale kaarten en gegevens.

84,9 Buiders, 2575 Inwoners.

Inleiding / Verantwoording (door Hans van de Pol)

De geschiedenis van Essestein wordt door middel van delen van de stamboom van de familie van Santen beschreven. De "van Santen" familie heeft gewoond op Essestein. In de buurt van Essestein heeft Arij, broer van de eerstgenoemde bewoner Jacob van Santen, ook een boerderij bewoond. Het verhaal is hier en daar aangepast. Een aantal leden van de familie "van Santen" in deze beschrijving zijn mijn directe voorouders, respectievelijk oudovergrootvader, oudgrootvader, oudvader, en betovergrootvader [Stamreeks].

De basis voor de beschrijving zijn akten van o.a. boedelscheiding, testamenten, voogdij zaken, en nota's van leden van de "van Santen" familie. Het jaar waarin de beschrijving gemaakt is, is onduidelijk, maar ligt tussen 1987 en 1999. Het archief is in 1999 door de familie aan de gemeente Leidschendam-Voorburg geschonken, en bevindt zich in het gemeente archief [SAN]. Een aantal stukken waar de schrijfster naar verwijst zijn in privé bezit van de familie van Santen. Er zijn uit een briefwisseling (d.d. 26 mei 1987) met familie enkele losse aantekeningen toegevoegd.

Het overzicht van de genoemde personen is niet compleet. De genoemde directe voorouders zijn te vinden in mijn stamboom. De oorsprong van de familie van Santen ligt in Bleiswijk en omstreken. De vader van de eerstgenoemde van Santen heette Pieter van Santen en is geboren in Bleiswijk. Arij van Santen (1743 - 1809), wiens zoon Jacob (1779 – 1850) op Essestein woonde en wiens zoon Arie (1807-1878) Essestein huurde. Arij (1743 - 1809), zowel als eerstgenoemde Jacob (1779 – 1850) en tweede genoemde Jacob (1811 – 1886) zijn onderdeel van mijn persoonlijke stamboom. Mijn stamboom vervolgd verder met Johannes (1857 – 1949).

N.B. 1: Eventuele aanvullingen, voornamelijk datums, zijn in *schuin* schrift toegevoegd daar waar dit voor het verhaal relevant is. Datums kunnen enkele dagen afwijken van de werkelijke datum waarop het feit (geboorte, huwelijk, overlijden) heeft plaatsgevonden. Het betreft dan de akte datum.

N.B. 2: Aan het einde van de beschrijving worden de details van de gronden die gehuurd zijn aan de hand van kadaster gegevens gepresenteerd. De kadaster gegevens worden aangevuld met beschrijvingen van de gronden en de eigenaren.

De mannelijke lijn van aanwezige personen

Arij van Santen (1743 – 1809 - oudovergrootvader)

|

Jacob van Santen (1779 – 1850 – oudgrootvader)

|

Jacob van Santen (1811 – 1886 – oudvader) en zijn broer Arij van Santen (1807 – 1878)

|

Johannes van Santen (1857 – 1949 – betovergrootvader) en zijn broer Jacob van Santen (1853 – 1939)

De schrijfster

Mies/Maria van Santen (* 20-01-1909 / + 12-12-1999, ongehuwd gebleven) is kind van:

Jacob van Santen * 26-01-1853 te Voorschoten / + 01-02-1939 te Lunteren

Huwelijk 24-01-1895 te Voorschoten met

Margaretha Bekker * 15-12-1869 te Warmond / + 04-05-1947 te Lunteren

De hoeve, nabij Essestein

Arij van Santen, gewoond hebbende op de hoeve nabij, in de polder van Tedingerbroek, onder den banne van Stompwijk, en aldaar overleden op den 1^e of 2^e van wijnmaand 1809 (*Het lijk is aangegeven op den 3^e van de wijnmaand 1809 in de Gaarders Archieven van Stompwijk. Arij is geboren in 1743 en is oudovergrootvader.*).

1^e Huwelijk met Maartje Jacobsdr Poot.

Uit dit huwelijk:

1. Jacob van Santen, gedoopt 10 januari 1779 in de Neder Duits gereformeerde gemeente van Voorburg. Doopbewijs afgegeven 15 februari 1820. Overleden 24 juli 1850.
2. Antje van Santen. Zij was toen haar vader overleed al gehuwd met Nicolaas de Jong, te Schipluiden.

2^e Huwelijk met Haasje van de Marel. (2)

Uit dit huwelijk 8 kinderen, welke tijdens het overlijden van de vader in 1850 allen nog minderjarig waren (minderjarig hier in de betekenis van jonger dan 21 jaar). De namen van de kinderen zijn: Pieter, Cornelis, Maartje, Jannetje, Arij, Klaas, Mietje, Arriantje.

Deze gegevens komen uit de zogenaamde Grosse der "scheiding en verdeling van den boedel en nalatenschap van wijlen Arij van Santen", in dato 18 van wijnmaand anno 1810 (dit is 18 oktober 1810).

Deze scheiding en verdeling had plaats "ingevolge der Testamentaire Dispositie in dato 30 november 1795, waarbij werd bepaald dat de kinderen uit het eerste huwelijk, de kinderen uit het tweede huwelijk en Haasje van de Marel met wie hij in gemeenschap van goederen getrouwd was hun "legale portien zouden bekomen", maar dat Haasje van de Marel "de keuze zal hebben den gemenen boedel zoals hij ze zou nalaten, bij taxatie van 2 neutrale personen zou willen overnemen, mits zij zich bij notariële akte zal hebben te déclareren". Op 2 november 1809 is dit gebeurd.

Zoon Jacob, hier verder aangeduid als Jacob (1779 – 1850, *oudgrootvader*), was toen al getrouwd met Anna Gedrut Dummer, een Duitse (* *Baccum, graafschap Lingen*). Haar naam zal wel verkeerd zijn uitgesproken en gespeld. Zij zal wel Anna Gertrud hebben geheten. Van haar is verder niets bekend. Oud zal ze niet geworden zijn. (*Anna Gertrud Grütermann, auch genannt Dümmer 1770 - 1837*)

Uit dit huwelijk zijn 3 kinderen geboren:

1. Arie, altijd Arij gespeld, overleden 28 september 1878
2. Johanna Maria, geboren in 1809, overleden 8 oktober 1886
3. Jacob, hier verder Jacob (1811 – 1886)

In september 1850 trouwde Arij met Teuntje van Waveren. Zij bleven op Essestein.

Op 24 april 1852 trouwde te Voorburg, Jacob (1811 – 1886, *oudvader*) en Maria van Os. Zij gingen wonen op de boerderij in Voorschoten. Gezegeld extract Huwelijksregister Voorburg is er nog. Op deze boerderij werd op 26 januari 1853 hun oudste zoon Jacob (1853 – 1939) geboren.

Uit het huwelijk van Jacob (1811 – 1886) en Maria van Os zijn 10 kinderen geboren.

Maartje jong gestorven, 33 jaar gehuwd met Jan van Eijk wonend in Schipluiden. Twee kinderen: Pieterella (11-2-1884 – 1971) en Jacob.

Als Jan van Eijk in 1889 een nieuw huwelijk wil aangaan wordt Jacob van Santen (1853 – 1939), broer van Maartje toezien voogd. Pieternella van 1898 – 1907 in huis bij oom Jacob en Tante Griet Vandaaruit getrouwd met Willem van de Mare, zoon van Jan van de Marel, 5 kinderen, neef van Pleun van de Marel. Jacob van Eijk, later boer in Schiebroek, gehuwd met Maartje van der Kooi (7 kinderen). Arie ongehuwd, blijft in het ouderlijk huis, gehandicapt (krom).

2 Generaties van Santen zijn hier geboren. Behalve Jacob (1853 – 1939) en zijn broers en zusters, ook zijn vier dochters. In 1929 verhuisde hij met zijn gezin naar Lunteren. De boerderij werd verpacht /aan de familie de Wit.

Essestein

Dit is de boerderij waar Jacob (1779 – 1850) is gaan wonen. Van de boerderij Essestein zijn nog voorwerpen, papieren (vooral van allerlei aard, zoals rekeningen, schuldbekentenissen; niet zo belangrijk, maar interessant om iets te weten te komen over de mensen van vroeger), een bijbel uit 1750, twee reisbeschrijvingen, vier boeken over natuurkunde, en veel boeken van godsdienstige aard. Soms heeft de tands des tijds er wel aangeknaagd. Ook aan de boedelbeschrijvingen.

De boerderij Essenstein hoorde bij de buitenplaats Essestein, die eigendom was van de familie van Lijnden van Lunenburg. Deze familie had ook een buitenplaats “Lunenburg” aan de Langbroekse Wetering en een huis in Utrecht.

Er zijn 2 huurcontracten bewaard gebleven. Het eerste van 5 mei 1858 met 2 freules van Lynden van Lunenburg en Arie van Santen (hier niet meer Arij gespeld). Het tweede van 20 april 1863, met Marie Aart Frédéric Henri Hoffman, lid 2e Kamer der Staten Generaal. De beide freules, die Essestein geërfd hadden van hun vader Jan Hendrik van Lynden van Lunenburg, zullen Essestein aan deze Hoffman verkocht hebben. Jan Hendrik van Lynden van Lunenburg was in 1854 overleden. (*Zie verder. Het land stond niet op naam van Jan Hendrik, maar op naam van Charlotte Beatrix van Lynden, en consorten.*)

Er zijn ook rouwbrieven van de familie van Lynden van Lunenburg. De eerste is van 8 januari 1822. Hier geeft Jan Hendrik van Lynden, mede namens zijn zusters, kennis van het overlijden van zijn vader, Balthazar Constantijn, baron van Lynden, heer van Lunenburg, in den ouderdom van 90 jaar en 3 maanden.

De laatste is van Jan Hendrik zelf, kennisgeving door zijn dochters van het overlijden van hun vader, welke bijna 89 jaar werd.

Tweemaal, in 1834 en 1835, zijn er twee gelijklopende brieven, steeds een voor van Santen en een voor Teuntje van Waveren. Deze was dus reeds in 1834 werkzaam op de boerderij, en was misschien wel daarvoor dienstbode op de buitenplaats Essestein, waar 2 zusters van Jan Hendrik 37 jaar lang samen hebben gewoond. Anna Gedrut was toen al overleden (+13-09-1837).

De verhouding van Jacob (1779 – 1850) met de kinderen uit het tweede huwelijk van zijn vader Arij blijkt goed te zijn, want na het overlijden van zijn oudste stiefbroer Pieter, in 1839, wordt als toezien voogd over de 7 minderjarige kinderen zijn zoon Arie, in de betreffende papieren duidelijk als Arie van Santen, Jacobszoon, bouwman te Voorburg, oom van de kinderen van vaders zijde benoemd.

Het huwelijk van Arij van Santen van Essestein blijft kinderloos. Er is een testament van 18 oktober 1815, waarbij hij alles aan zijn echtgenote Teuntje van Waveren vermaakt. Deze is echter eerder overleden, want bij zijn overlijden, enige jaren voor 1886, heeft hij al zijn bezittingen vermaakt aan zijn broer Jacob (1811 – 1886) en zijn zuster weduwe van Pieter Laurens van der Peijl.

Bij het overlijden van Jacob (1811 – 1886) bedraagt het erfdeel van Maria van Santen – van Os fl 10.402,89 ½. Elk van de kinderen komt fl. 1.507,50 toe.

Johanna Maria van Santen, in 1886 al enige jaren weduwe van Pieter Laurensz van der Peijl.

Arij (1807 - 1878) en Jacob (1811 – 1886) bleven bij hun vader Jacob (1779 – 1850) op Essestein wonen, maar hadden wel hun eigen bezigheden naast het medewerken op de boerderij. Er is een copie van een contract (copie van 't zegel staat er boven) waarbij Simon Arie de Wit, wonend op de Hofsteede "Overdam" 2 partijen weiland verhuurt aan Arie van Santen. Dit contract is van 1845. Arie boerde dus ook zelf.

Jacob (1811 – 1886) wordt, na sollicitatie op 18 mei 1841 benoemd tot schatter van het slachtvee, door de gouverneur van de provincie Zuid-Holland. Deze benoemingsbrief is ook nog aanwezig, evenals diverse afrekeningen en briefjes. Ook hij had zelf wat land gehuurd. Vader Jacob (1779 – 1850) is overleden op 21 juli 1850. Hij is dus 71 jaar geworden.

Bij de boedelbeschrijving van 21 september 1850, 's middags ten vijf ure "zijn behalve enige getuigen, aanwezig zijn 2 kinderen: Arij, Jacob (1811 – 1886) en Pieter van der Peijl als gemachtigde voor zijn vrouw, dochter Johanna Maria (vrouwen waren nog niet handelingsbekwaam).

Bij de uitgaven worden o.a. vermeldt: loon voor huishoudster Teuntje van Waveren fl 29,20, voor de dienstbode Maria van Os fl 17,70, voor Willem Nierske fl 29,90, voor Cornelis van Berkel fl 10,50, voor Klumpers fl 6,97 en voor de maaiers fl 57,-.

Uit de aantekenboekjes van de schatter en boer Jacob (1811 - 1886):

1861: 28 juli is Toon van Uden te Eerde bij St. Oedenrode met zijn broeder Willem vertrokken met afspraak van het volgend jaar weer te schrijven.

17 augustus voor Jacob een paar schoenen gekocht voor f 2,10 en voor Mietje van f 1,00. Beide betaald. 17 augustus voor mij een pet gekocht voor f 1,50 en voor Jacob een van f 1,00 Beide betaald.

5 nov. Aan Frits zijn halve huur betaald, zijnde f 50,00 Teun haar halve huur.

1862 5 juli tussen 12 en half een Teuntje voorspoedig geboren. 6 juli Op zondag een halve dag gehooit. 10 juli een schaap gestorven. Het schaap aan de spoorlui gegeven en het vel verkocht voor f 0,75. 20 juli de kleine Teuntje gedoopt.

Koeienamen o.a. Punthoorn, Stomphoorn, Jonge Dolle, Siebert, Teun, Mie, Van Leeuwen, v.d. Akker, Frits, de Jonge Klaas, Oude Goemans.

10 april 1863 Siebert Makkelijk gekalft, maar een kwaad kwartier 't kalf verkocht door f 1,70.

12 april 1863 Jonge Piet Het kalf zo groot dat wij het er niet af konde krijgen en toen om Piet de Groot gestuurd die het er met veel moeite en snijden, hart trekken af heeft gekregen voor f 5,00 Voor het overschot van het vel gemaakt f 0,50 en na ruim drie weken gelegen te hebben, nadat alle hoop op herstel vervlogen was aan Jan Sire verkogt, die toen voor 't vel heeft gegeven f 5,00

1864 10 april Jonge Aai Het kalf met de kop weg, maar toch goed gekregen en verder er goed af gekomen met een goed elder Het kalf aan Kees en Frits gegeven voor 't vel, maar zoveel gaten ingesneden dart er maar van is gekomen f 0,90.

Johannes van Santen, zoon van Jacob (1811 – 1886)

*19-05-1857 Voorschoten – 07-04-1949 Wassenaar, gehuwd 25-04-1888 Haarlemmermeer met Corneliske van der Wal

Antje, gehuwd met Simon van Til, spekslager te Voorschoten, 5 dochters

Maria, gehuwd met Abraham van der Kooij, weduwnaar, boer in Vrijenban (Delft). Uit dit huwelijk 2 dochters: Maria en Jacoba

Teuntje, gehuwd met Pleun van der Marel, Wassenaar, 6 zoons, 3 dochters

Gerrit, gehuwd met Antje den Hertog, 1 dochter Maria, 1 zoon Willem

Klaas, gehuwd met Anna Koning, Noordwijkerhout, Boerderij, - kinderen

Adrianus, jong gestorven in 1894, onderwijzer in Maasland, ongehuwd

Bij het overlijden van Jacob (1811 – 1886), 2 november 1886 waren Gerrit, Klaas en Adrianus (Janus) nog minderjarig. De oudste broer Jacob (1853 – 1939) wordt toeziend voogd.

De getuigen bij de inventarisatie op 28-12-1886 waren Maria van Santen-van Os, Jacob van Santen (1853 – 1939), Jan van Eijk (echtgenoot van Maartje), Arie van Santen (Aai), Jan van Santen, notaris klerk Paap, lasthebber van Simon van Til (echtgenoot van Antje), Abraham van der Kooij (echtgenoot van Mietje), Pleun van de Marel (echtgenoot van Teuntje).

Na zijn huwelijk met Teuntje van Waveren maakte Arij een testament (18 oktober 1850) waarbij hij alle te voren gemaakte beschikkingen herriep en waarbij hij, voor het geval hij geen nakomelingen zou hebben zijn gehele bezit aan zijn echtgenote vermaakte.

Teuntje is echter eerder overleden dan haar man en hij is niet hertrouwd.

Er zijn brieven van notaris J.D.Klink te Voorburg van 27-2-1879 en 7-3-1879, waarin aan Jacob (1811 – 1886) en zijn zuster wed. van der Peijl, wordt medegedeeld dat zij de enige erfgenamen zijn van hun broer Arij en dat de successierechten die zij moeten betalen fl 955,95 zijn. Arij is op 28 september 1878 overleden.

Na het overlijden van Arij krijgt Essestein als nieuwe bewoners, de familie de Wit. Dit is op te maken uit een brief van 6-4-1879, geschreven op papier van de eerste Kamer der Staten Generaal, waarschijnlijk dus van de eigenaar van Boerderij Essestein of van een bekende van deze, over een paard dat aan van Santen is gegeven op voorwaarde dat het nooit verkocht mocht worden, maar dat als het zijn voer niet meer waard was, afgemaakt moest worden. Als de Wit, die op Essestein komt wonen het op deze voorwaarde wil overnemen is dat goed. De ondertekening is onleesbaar. Na meer dan 80 jaar is dan de band Essestein – familie van Santen verbroken.

Het tweede kind uit het huwelijk van Jacob (1811 – 1886) en Anna G. Dummer, de enige dochter Johanna Maria zal in 1809 zijn geboren. In een nog aanwezige brief van Jacob (1853 – 1939) uit 1889, schrijft deze, als hij meent haar te moeten aanraden wat zuiniger om te gaan met het kapitaaltje dat hij voor haar beheert, o.a.: “omdat gij nu al 80 zijt, kunt ge ook wel 90 worden” en even verder “als vader nog leefde zou hij U ook aanraden wat gematigder met uwe geld om te gaan”. En de lange brief eindigt met: “verder de beste groette van ons allen en denk eens na over de welgemeende raad van uw neef Jacob van Santen”.

De man van Maria Johanna (Tante Annemie) wordt bij de boedelscheiding van 1850 nog aangeduid als Mr broodbakker te 's Hage. In latere papieren is hij winkelier. Hij was geen goede financier. Er is een schuldbekentenis uit 1841, ten gunste van ene Hooijmans, groot fl 2000,-, waar Jacob van Santen (1779 – 1850) en zijn beide zoons Arij (1807 - 1878) en Jacob (1811 – 1886) zich borg voor gesteld hebben, en deze schuld is door de familie van Santen in 1849 betaald. Jacob (1811 – 1886) mocht deze zwager niet lijden (om het maar zacht te zeggen). Een van zijn zoons had volgens traditie naar zijn oom Pieter, de stiefbroer van zijn vader genoemd moeten worden, maar uit afkeer van zijn zwager gebeurde dit niet.

Johanna Maria had voor zo ver bekend is een dochter. Data en naam zijn over haar niet te vinden. Over haar man, waarvan ik de naam maar zal verzwijgen, is ten opzichte van de familie niets goeds te vertellen. We weten ook alleen maar van een zoon Jacob (- Jacoppie uit Den Haag). Deze was enigszins invalide (gebocheld). Hij kwam wel eens op de boerderij in Voorschoten; woonde later in Den Haag in een oude-mannenhuis. Van hem is nog een nogal beschadigd portret aanwezig, evenals van oom Aai en zijn vrouw Teuntje van Waveren.

Losse relevante aantekeningen

Interessant zijn ook de rouwbrieven van de familie van Lynden van Lunenburg, heel uitgebreid en heel vroom.

1. Jan Hendrik van Lynden van Lunenburg geeft mede namens zijn zusters kennis van het overlijden van zijn vader Balthazar Constatijn, baron van Lynden van Lunenburg in de ouderdom van 90 jaar en 3 maanden, mede namens zijn zuster (8 januari 1822). Zoals ook de andere rouwbrieven is deze zonder envelop, en zonder naam van de geadresseerde.
2. Een rouwbrief, zonder naam van de geadresseerde ook zonder ondertekening van Jan Hendrik van Lynden van Lunenburg bericht van het overlijden van de oudste zuster, bijna 70 jaar oud, die met de tweede zuster bijna 37 jaar op Essestein heeft gewoond, maar ten huize van de jongste zuster in Utrecht is overleden. (5 mei 1832)
3. Een rouwbrief vanuit Essestein, met overlijdensbericht van de zuster (67 jaar en 3 maanden) die met de oudste zuster op Essestein heeft gewoond. In de linker onderhoek geadresseerde met kleine letters "van Santen". (13 december 1834) Een gelijkkluidende rouwbrief met links onder in kleine letters: "Teuntje van Waveren".
4. Een overlijdensbericht van de vrouw van Jan Hendrik van Lynden van Lunenburg Francina Charlotta Diderica Beata, baronesse van Lynden van Lunenburg, geboren baronesse van Spaen, 71 jaar en 5 maanden. (26 maart 1835)

Essestein, de gronden en recentere geschiedenis (Hans van de Pol)

Inleiding

In het vervolg van de geschiedenis van de familie van Santen en Essestein wordt hier de locatie van de gronden rond Essestein die door de familie gehuurd zijn getoond. Aan de hand van kadastrale kaarten die tussen 1811 en 1832 [KAD 1811] zijn vervaardigd is het (deels) mogelijk om een reconstructie te maken van de plekken waar de familie geboerd heeft. Op de kadastrale kaarten is ook de locatie van Essenstein te vinden. Met behulp van modernere kadastrale kaarten [KAD INT] kunnen de huidige plekken, waar eens het land was, aangeduid worden in het huidige Voorburg.

De eerste eigenaren van het land op het moment van huren was de familie van Lynden van Lunenburg. Een deel van hun stamboom wordt getoond. Er zijn ook enkele kranten artikelen die verwijzen naar Essestein en de bewoners. Deze kunnen (deels) worden teruggevonden op het Internet [DELPHER].

De familie Van Lynden van Lunenburg

De volgende personen hebben gewoond en/of waren eigenaar van Essenstein.

Balthasar Constantijn van Lynden Heer van Lunenburg (1731 – 1822) trouwt Johanna Anthonia Strick van Linschoten (1733 – 1806)

|

Johan Hendrik Jonkheer van Lynden (1731 – 1822) trouwt Charlotte Francina Diederika Beatrix Spaan (1763 – 1835)

|

Constance Johanna van Lynden (1795 – 1859)

Elisabeth Johanna Charlotte Gerardina Maria van Lynden (1796 – 1860)

Charlotte Sophia van Lynden (1798 – 1835)

Het eigendom van Essenstein wordt beschreven in het Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek [NNBW] op pagina 812 in deel 7. Vader en moeder van de eigenaressen ten tijde van de periode van Santen worden beschreven op pagina 803 van deel 3 [NNBW].

Eigendom van Essenstein

LIJNDEN VAN LUNENBURG (Balthazar Constantijn van), geb. te Nijmegen 2 October 1731, overl. op Lunenburg 8 Januari 1822, zoon van Mr. Frans Godard van L. van Hemmen, die voorgaat, en van Const. Isab. van der Muelen.

Hij werd 14 Juli 1755 heer van Lunenburg (bij overgifte zijns vaders) en wegens deze ridderhofstad in 1758 beschreven in de ridderschap van Utrecht, beleend met Sandenburg (na den dood zijns vaders) 9 Sept. 1765. Hij werd president dier ridderschap, geëligeerde in het 1e lid der Staten van Utrecht en gedeputeerde ter Staten-Generaal.

In 1758 verkreeg hij het halve, later het geheele bezit van het buitengoed 'Essensteyn' te Voorburg. In 1804 stond Essensteyn geboekt ten name van de freules Charlotte en Sophia v.L. (dochters van Balthazar C.v.L.) en in 1834 overleed laatstgenoemde, Sophia Maria Agatha, ongehuwd op dit buiten. Balthazar C.v.L. huwde te Linschoten 25 Oct. 1758 met jkvr. Johanna Antonia Strick van Linschoten, geb. te Utrecht 17 Februari 1733, overl. op Lunenburg 16 Febr. 1806, dochter van Mr. Jan Hendrik, heer van Linschoten en Polanen, en van Johanna Antonia Bernard.

Uit dit huwelijk 7 kinderen, o.a. jhr. Jan Hendrik v.L.v. Lunenburg (zie dl. III, kol. 802). De oudste dochter, Francina Godardina Constantia (1760-1825) huwde in 1794 met Lamoraal Albertus Aemilius Rengers, grietman van Gaasterland.

Zie: Jaarb. Ned. Adel V, 452; Nederl. Adelsb. (1915), 216; Geneal. Herald. Bladen II, 210, 232, X, 366; Jaarb. Die Haghe (1903), 278.

De vader en moeder van de eigenerassen van Essenstein

LYNDEN VAN LUNENBORG (Jhr. Jan Hendrik van), geb. 20 Jan. 1765 te Utrecht, overl. 10 Jan. 1854, zoon van Balthazar Constantijn van L.v.L. (1731-1822) en Johanna Antonia Strick van Linschoten, begon zijn staatkundige loopbaan in 1788 als lid in het college van den Lekdijk Bovendams en hoofdschout van Wijk bij Duurstede. In 1792 lid van Gedelegeerde Raden. In 1801 onder Schimmelpenninck maakte hij weer deel uit van het departementaal bestuur. Onder koning Lodewijk werd v. Lynden landdrost, daarna onder het fransch tusschenbestuur lid van het wetgevend lichaam te Parijs. In 1815 werd hij door Willem I tot lid van den Raad v. State benoemd, welke betrekking hij vervulde tot dat hij in 1830 lid der Eerste Kamer werd (tot 1848). Te voren was hij lid van de Prov. Staten van Utrecht. Hij werd raad dijkgraaf van den Lekdijk Bovendams, welke betrekking hij tot 1853 bekleedde. In 1818 werd hij curator der utrechtse hoogeschool.

Hij huwde 30 April 1794 Charlotta Francina Diederica Beata barones van Spaen.

Zijn portret is op steen geteekend door M. Mouroit en door P.W.v.d. Weyer; door den laatste naar C. Kramm.

In den Utrechtschen Volksalmanak van 1843 komt zijn portret, in die van 1855, 65 zijn levensbericht voor; zie verder Ned. Adelsboek 1906, 278.

Kadastrale eigendom van Essentein

In de oorspronkelijke aanwijzende tafels (OAT), welke gemaakt zijn in de periode 1811 -1832 [KAD 1811], ligt het huis en erf Essenstein vast op naam van Charlotte Beatrix van Lynden, en consorten. Charlotte Beatrix (barones van Spaen) moet de vrouw zijn van Hendrik Jan.

141	Lynden	Charlotte Beatrix	-	Veerburg	116	Bosch als suikerveld	0 27 20
142	"	"	"	"	"	Vijver	0 03 00
143	"	"	"	"	"	Huis en hof	0 20 80
144	"	"	"	"	"	Laan als boschakker	0 09 80
145	"	"	"	"	"	Voornwaard	0 23 20
146	"	"	"	"	"	Bosch akker	0 14 40
147	"	"	"	"	"	Walding	0 35 50
148	"	"	"	"	"	Bosch akker	0 31 10
149	"	"	"	"	"	Bosch akker	0 17 10
150	"	"	"	"	"	Weiland	1 33 50

Het huis Essenstein

Op de oude kadastrale kaart van Voorburg [KAD 1811] wordt het huis aangeduid als Maison de Essenstein. Kadastrale kaarten 1811 – 1832 – verzamelplan Voorburg (oriëntatie: boven is NNO)

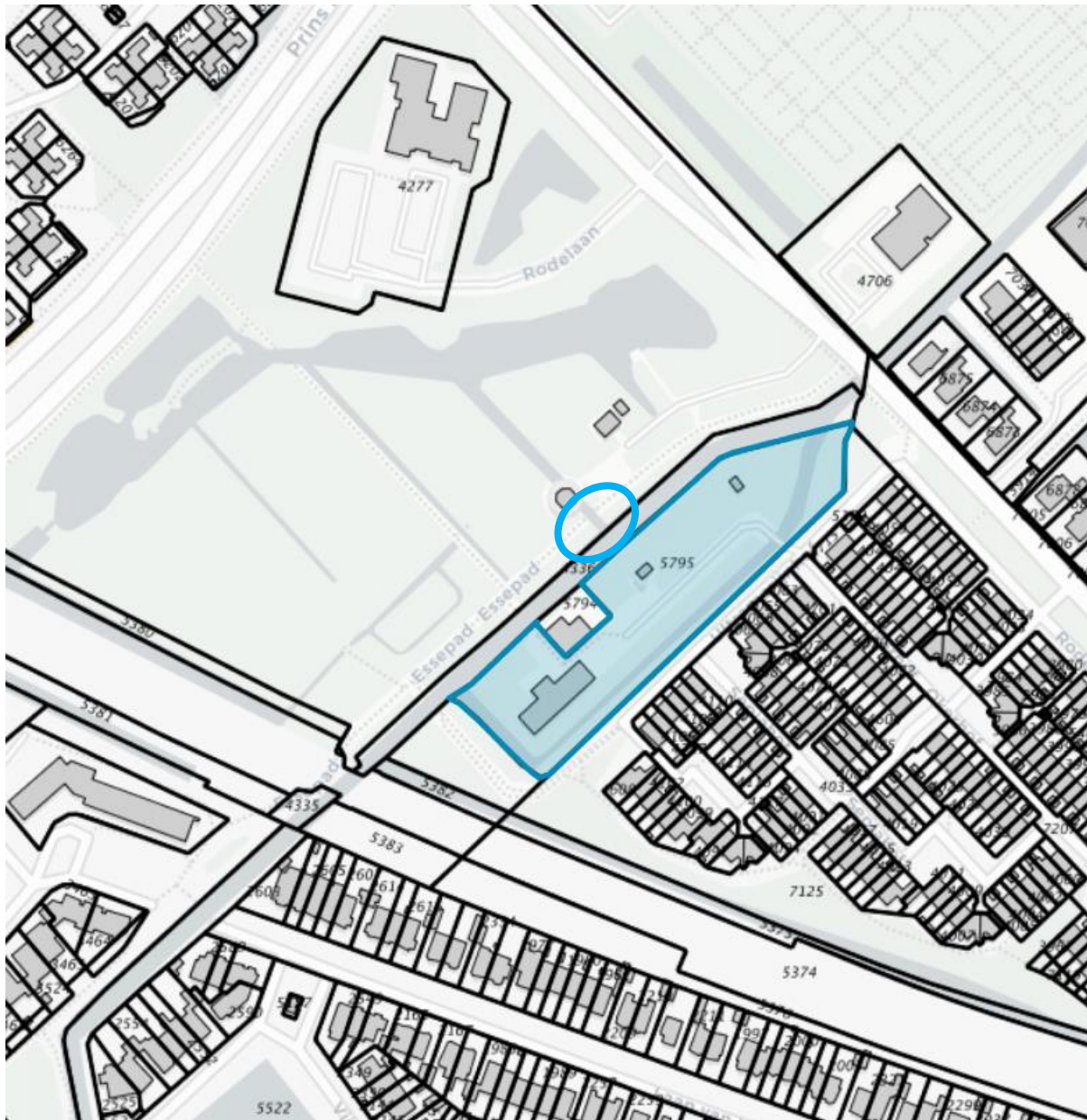

Kadastrale kaart 1811 – 1832 – minuutplan Sectie A (oriëntatie: lijn langs "310" wijst omhoog naar het Noorden). De bovenste 2 rode gebouwen, waarschijnlijk huis en stal, worden tussen 1858 en 1867 gehuurd door Arij van Santen. Arij is een broer van Jacobs Jacobsz (oudvader), de schatter van slachtvee die waarschijnlijk ook op Essenstein woonde.

De huidige locatie in Voorburg

Voorburg: de huidige kinderboerderij Essensteijn, waarschijnlijk op de plaats waar eens Maison de Essensteijn moet hebben gestaan [KAD INT]. In de kadastrale kaarten van 1811-1832 [KAD 1811] is ook nog een Moulin de Vlieger te vinden. Deze lag echter ver verwijderd van Essensteijn. De molen is rond 1980 verplaatst naar zijn huidige locatie (zie blauwe ovaal). De locatie van kinderboerderij en molen zullen ongeveer overeen komen met de gronden rondom Essensteijn en het huis, erf en stal welke Arij gehuurd had.

Voorburg: het huidige Duijvestein, waarschijnlijk niet meer in originele staat [KAD INT]. In de blauwe cirkel ligt Park de Elsberg. In de kadastrale kaart van 1811-1832 [KAD 1811] ligt Elsberg boven Duivesteijn. De locatie zal ongeveer overeen komen met de gronden van Arij.

Locatie van de gronden gehuurd door de familie van Santen

Vanaf 1858 huurt Arij van Santen een aantal percelen in Voorburg “op” / “rond” / “in de buurt” van Essenstein. De eerste onderhandse huurovereenkomst met als tegenpartijen de baronessen van Lijnden van Lunenburg wordt door Arij in Juni 1858 te Voorburg getekend en door de baronessen op 29 mei 1858 te Utrecht. Arij tekent de onderhandse huurovereenkomst met Marie Hoffman als tegenpartij op 20 april 1863 en de akte wordt op 21 april 1863 geregistreerd te 's Gravenhage. De onderhandse huurovereenkomsten zijn zeer waarschijnlijk niet bij een notaris vastgelegd.

Het gaat om de percelen in sectie A Voorburg:

60, 61, 62, 66, 67, 68, 72, 132bis, 134, 143, 145 (boomgaard), 150, 152, 155 t.e.m. 168, 171, 314, 315, 325, 327, 328, 564 t.e.m. 573, 610, 679 (een aantal wordt alleen gehuurd tussen 1857 en 1862, of alleen gedurende 1862 en 1867). Niet alle nummers zijn teruggevonden in de Oorspronkelijke Aanwijzende Tafels 1811 – 1832 [KAD 1811]. Dit omdat deze gronden bij overgang naar andere bezitters een nieuw nummer hebben gekregen. De latere OATs zijn niet online beschikbaar.

In 1857 (start van de overeenkomst) zijn de tegenpartij:

- Constantia Johanna baronesse van Lijnden van Lunenburg (en)
- Elisabeth Johanna Charlotte Gerardina Maria baronesse van Lijnden van Lunenburg (te Utrecht)

In 1862 (start van de overeenkomst) is de tegenpartij

- Marie Aart Frederic Hendrik Hoffman, lid van de tweede kamer der Staten Generaal

Al het volgende gebied dat naast/achter het huis van Arij lag (nummer 206 zwart, 143 rood), was weiland. De gele stippen markeren de nummers genoemd in de huur akten van het land. Voor onderstaande geldt dat de rode nummers (alhoewel slechts vaag zichtbaar), het land aangeven dat in de huurovereenkomsten benoemd wordt.

De met een gele stip aangeduide gebieden, met Nummers 60, 61, 62, 66, 67, 68 en 72 allemaal weiland, zijn gehuurd door Arij van Santen, broer van oudvader Jacob Jacobsz van Santen. Er zijn doorhalingen en verwijzingen naar rode nummers. De rode nummers lijken correcties, maar deze gaan niet overal op. Op basis van het eigendom van Charlotte Beatrix van Lynden voor deze nummers, zijn de gronden waarschijnlijk overerft door zussen, en later doorverkocht aan het lid van de Tweede Kamer.

De met een gele stip aangeduide gebieden, zijn gebieden aan de voorkant van het huis en erf die gehuurd zijn door Arij van Santen. Er zijn doorhalingen en verwijzingen naar rode nummers. De rode nummers lijken correcties, maar deze gaan niet overal op. De nummers komen door elkaar voor in de huurcontracten van 1857 en 1862. Bijna al het gebied was weiland. De bebouwing waren het huis en erf en de koeienstal (nummer 206 zwart, 143 rood). Het naar boven aangrenzende gebied was een boomgaard.

De kranten anno toen over Essestein [DELPHER]

Opregte Haarlemsche Courant 12-05-1832

* * Den 5^{den} Mei 1832 is binnen UTRECHT, ten Huize van hare Zusters, in den ouderdom van omtrent 70 jaren, overleden, de Hoog Wel-Geboren Jonkvrouwe JOHANNA GERARDINA CHARLOTTA BEATRIX Baronesse VAN LIJNDEN VAN LUNENBURG, wonende op den Huize Essestein, bij Voorburg.

Delftsche courant 06-04-1879

Openbare Verkoop
— à contant —

te houden in en bij de Bouwmanswoning „Essestein,” onder Voorburg, bewoond geweest door den Bouwman wijlen A. VAN SANTEN, ten overstaan van den Notaris D. J. KLINK te Voorburg, *Dinsdag den 22 April 1879*, voormiddags half tien uur, van:

27 Koeien en 7 Kalfvaarzen
(afgekalfde of aan de uring staande), 2 Vare Koeien, 5 Pinken en 1 Pinkstier, 1 Paard, Kippen en Hanen, Speelwagen, Hooge Wagen, Basterdwagen, Karwagen, Borstelwagen, Kruiwagens, 2 Gierbakken, Voerkist, Bergheeft en Spillen, Ladders, Kaarna, waarvan een met Koperen beslag, Roomstaren, Kaas-kuip, Kaasvaten, Kaas- en Zakpers, Pekelbak en Kaasplanken, 18 Koperen Melkmouwen, 2 Koperen Melksetels, dito Kan, 3 Zinken Melktesten, Koperen Vleschketel, Keulse Boterpotten en divers ander Bouw- en Melkgereedschap.

Voorts:

diverse Meubelen en Huisraad,
als: Kabinet, Bureau, Ledikant, 2 Staartklokken, Pendule, Spiegels, Kasten, Tafels en Stoelen. Divers Porcelein-, Glas- en Aardewerk; 3 Bedden met toebehooren enz.

Alles 's morgens vóór de verkoop genummerd te zien.

De Tijd : godsdienstig-staatkundig dagblad 01-08-1884

KUNSTNIEUWS.

Door den heer jhr mr J. H. F. K. Van Swinderen, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, zijn aan het Rijk ten geschenke gegeven vijf en twintig op doek geschilderde portretten in lijsten gevat. Deze portretten, vroeger bewaard op de thans gesloopte hofstede *Essestein*, onder Voorburg, werden in 1747 toebedeeld aan François Diederik Van Riebeek; laatstelijk waren zij in bezit van jonkvrouw Van Lynden. Thans zijn zij naar 's Rijks Museum van Schilderijen te Amsterdam overgebracht. Aan den schenker is de dank der Regeering betuigd.

De Telegraaf van zaterdag 16 maart 1907

Essestein.

B. en W. van 's-Gravenhage stellen den Raad voor over te gaan tot aankoop van de bouwmanswoning „Essestein“ met aanhoorigheden en weiland in de gemeente Voorburg, voor een bedrag van f 135.000.

Het nieuws van den dag : kleine courant 20-03-1907

Ook werd nog aangenomen het voorstel tot aankoop van de bouwmanswoning „Essestein”, onder Voorburg.

Plaats voor Hoeve, Essestein moderne Voorburgse woonwijk

Laatste restant van eeuwenoude buitenplaats

(Van een onzer redacteuren)

Voorburg — Het is er drassig en het ruikt naar mest en rottend stro op het erf van de boerenhoeve „Essestein” aan het einde van een laan vol kuilen, die met het stagi-ge eiken- en beukengeboomte eens de toegang is geweest tot een glorie-rijk buitengoed. Alleen vervaalde documenten, geelverouderde geschrijfjes vol bruine plekjes en vochtkringen verhalen nog van dat verleden.

eiken en beuken te behouden. En dat kan, de nieuwe wet op de monumentenzorg maakt het mogelijk een bepaald belangwekkend dorpsgezicht te handhaven.

Daartoe zouden in het uitbreidingsplan twee rijen flatwoningen iets opgeschoven moeten worden. De Stichting Mooi Voorburg heeft in deze zin verzoekschriften aan het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en om medewerking aan de Bond Heemschut gericht.

Adellijk bezit

Het is de moeite waard om iets van dit stukje historisch Voorburg te bewaren. Iets uit de vroege jaren: in 1400 behoorde het lang toe aan een zekere Dirc Reyners

• De boerderij, 200 jaar oud, vriendelijke luikjes en bomen, waarin initialen en harten, tientallen jaren geleden door vertelde wandelaars ingekrast, tot knoesten zijn uitgegroeid.

de hoeve jaren en jaren heeft bewoond het erf, en vestigde de heer S. J. Rodenburg er zijn veehouderij. Maar ook dit zal de langste tijd hebben geduurd.

Essestein, Essensteyn, Essensteijn of Essesteijn — alle vier de namen worden door elkaar gebruikt — wordt een woonwijk voor tienduizend mensen. Binnenkort drijven heimachines naast de spoorbaan stampend de palen in de grond.

Maar, wie weet, zullen de kindertjes uit de woondozen onder de door zoveel tijd beroerde knoestige bomen spelen en een lammetje op schoot nemen in de kinderboerderij „Essestein

Van het nu getuigen de op helderwit papier gedrukte raadsvoorstellen van Voorburg, die naar drukinkt ruiken en voor het goed Essestein een nieuwe episode in de geschiedenis betekenen.

De voorstellen om in te gaan op het Haagse aanbod „Essestein”, gelegen ten noorden van de Hofplein-spoorlijn en de weg naar Leidschendam met meer dan dertig hectare grond voor zes ton, te kopen, ter uitvoering van het hiervoor gemaakte uitbreidingsplan. Een voorwaarde is, dat Den Haag de beschikking krijgt over een aantal Voorburgse woningen.

Kinderboerderij?

Zal dit het einde zijn van de boerderij? Nee, dat stellig niet. Men is voornemens de hoeve een goede bestemming te geven en volgens de laatste berichten zou het een kinderboerderij worden.

Zelfs worden pogingen in het werk gesteld de oprijlaan met de 85 meer dan honderd jaar oude

en in 1438 werden de er staande huisjes afgebroken. Ten behoeve van de bouw van de buitenplaats? Het is niet te zeggen. Ndat de familie Potter-van der Loo als eigenaren zijn genoemd, komt pas in 1670 een „buitenplaats” ter sprake; toen door vererving in bezit van Dieric van Hogendorp gekomen.

Dan komen meer beroemde namen van eigenaren: mr. Abraham van Riebeeck (1721 erfgenaam) gouverneur-generaal van Ned. Indië, jhr. mr. Johan Adriaan ridder van der Heimvan Duivendijke (1844), gouverneur van de provincie Zuid-Holland. Nadien is het gesloopt en het beroemde smeedijzeren hek verhuisde naar het Kleine Loo te 's-Gravenhage.

Dit hek is onlangs, na veel geharrewat ten tweeden male aan sloop ontsnapt en naar de oprijlaan van Huis ten Bosch overgebracht.

De boerderij „Essestein”, in 1761 gebouwd staat er nog. In 1956 verliet de familie de Wit, die

Boerderij „Essesteijn” te mooi voor slopershamer

VOORBURG — Met de gemeente Den Haag zijn onderhandelingen gevoerd over de aankoop van de haar in eigendom toebehorende boerderij „Essesteijn” met achterliggende gronden en van een gedeelte van de voormalige spoorbaan naar Scheveningen. B. en W. van Den Haag zijn bereid de oude hoeve en de grond aan Voorburg te verkopen tegen een prijs van f 606.834.

De verkoop geschiedt onder voorwaarde, dat Voorburg een aantal woningen (volkswoningen; dit zijn zowel woningwoningen als woningen in de A-premiesector) ter beschikking stelt van Haagse woningbehoevenden. Het aantal zal nog nader worden bepaald. De gemeente Voorburg heeft de grond bij de boerderij nodig, om t.z.t. het uitbreidingsplan „Essesteijn” te kunnen uitvoeren.

De boerderij „Essesteijn”, waarover wij meer dan eens hebben geschreven, ligt naast de Rodelaan en vlakbij het Oosteinde, aan een mooie lommerrijke laan. Het is een boerderij met geschiedenis, want in haar gevelsteen prijkt het jaartal 1760. De historische hoeve vormt een pittoresk plekje. Zij werd jarenlang bewoond door de familie De Wit. Dat de hofstede zal moeten verdwijnen zal velen aan het hart gaan, want we hebben nog maar zo weinig

gave en mooi gelegen boerderijen, die een paar eeuwen oud zijn, dat we er echt wel zuinig op dienen te zijn.

In ons laatste verhaal over „Essesteijn” schreven we daarom dit: „Uitbreidingsplannen maken haar voortbestaan onzeker. Wel werd de boerderij reeds geschreven op de lijst van gemeentelijke monumentenzorg in Den Haag, maar zal dat over tien jaar nog het geval zijn? Wat de plannen ook moge zijn — Essesteijn verdient een beter lot dan de slopershamer — omdat deze boerderij „een brokje verleden” vertegenwoordigt. Dat als bezienswaardigheid dient te blijven bestaan al is het maar in de vorm van een idyllisch theehuis! Bovendien geen enkel recreatieoord van onze tijd — hoe fraai ook aangelegd — kan wedijveren met het stukje puur Hollands natuurschoon, dat Essesteijn omgeeft”. De situatie is nog precies eender maar misschien zal het nog mogelijk zijn de historische boerenhoeve toch voor Voorburg te sparen door haar op de een of andere manier in de toekomstplannen een eiken Eekje te geven.

De boerderij „Essesteijn” tussen de Rodelaan en het Oosteinde in Voorburg, die in 1760 werd gebouwd. De gemeente Voorburg wil de historische hoeve nu van Den Haag kopen in verband met uitbreidingsplannen. Zal dit het spoedig einde van dit pittoreske plekje betekenen?

Duindorp-Westduin één wijkvereniging

Referenties

- [DELPHER] <https://www.delpher.nl/> Categorie Kranten
- [KAD 1811] <http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/alle-afbeeldingen/> Zoektermen Voorburg en Kadastrale
- [KAD INT] <https://kadastralekaart.com/> Zoeken op adressen of kadastrale nummers
- [NNBW] resources.huygens.knaw.nl/retroboeken/nnbw/
- [SAN] Familie-archief Van Santen – Gemeente Archief Leidschendam-Voorburg (beschreven 23 november 2000)
- [Stamreeks] Hoe noem je generaties? - <https://www.yory.nl/hoe-noem-je-de-generaties/>